

Sprawozdanie z realizacji „Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025.” za rok 2022 oraz uzupełniająco za rok 2021 i planowane działania w roku 2023.

W związku z realizacją obowiązku sprawozdawczego wynikającego z „Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025” (obowiązującym od dnia 26 marca 2021 r.), Departament Strategii i Funduszy Europejskich zwrócił się do Biur i Departamentów Ministerstwa Sprawiedliwości o przedstawienie wszelkich informacji o stanie realizacji działań za rok 2022 wskazanych w Planie, a także o wskazanie innych działań i przedsięwzięć które zostały podjęte bądź zamierzają być podjęte przez komórki, a które choćby w sposób pośredni oddziałują na sytuację osób ze szczególnymi potrzebami.

Działania wynikające z „Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025” były w roku 2022 realizowane w następujący sposób:

Biuro Ministra poinformowało o zrealizowaniu zadania nr 10 - *Dokonanie analizy (samooceny) w zakresie minimalnych wymagań dostępności informacyjno-komunikacyjnej*, 11 - *Dostosowanie obiektów i usług świadczonych przez Ministerstwo co najmniej do minimalnych wymogów w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej na podstawie wyników uzyskanych z dokonanej samooceny lub zaleceń i rekomendacji wynikających z zewnętrznego audytu dostępności informacyjno-komunikacyjnej* i 19 - *Stworzenie wewnętrznej procedury skargowej (na podstawie art. 29-34 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami)*. Wciąż możliwy jest kontakt w sprawach skarg i wniosków za pomocą poczty elektronicznej i faksu. Kontakt z wykorzystaniem pozostałych środków, choć niepraktykowany na stałe, może być wykorzystany w odniesieniu do osób tego wymagających - brak jest jakichkolwiek przeszkód technicznych w tym zakresie. Możliwy jest także (jak w całym Urzędzie) kontakt z wykorzystaniem zdalnego dostępu online do usługi tłumacza języka migowego. W

punkcie przyjęć interesantów w sprawach skarg i wniosków znajduje się przenośna pętla indukcyjna, zakupiona przez Biuro Administracyjne.

Odnotowano wpływ 3 wniosków o zapewnienie dostępności, ale dotyczyły one zamontowania windy w jednym z urzędów gminy oraz budowy chodnika gminnego, wobec czego przekazano je wg właściwości do właściwych urzędów gmin. Dodatkowo odnotowano wpływ jednej skargi do PFRON, odnoszącej się do sposobu załatwienia wniosków o zapewnienie dostępności przez jeden z urzędów gminy.

Biuro Dyrektora Generalnego w ramach Planu na rok 2023 zaplanowało organizację następujących szkoleń dedykowanych pracownikom Ministerstwa: Dostępność cyfrowa (dla 45 pracowników) oraz Potrzeby i oczekiwania osób ze szczególnymi potrzebami w relacjach z urzędem administracji (dla 30 pracowników). Szkolenie nt. Potrzeby i oczekiwania osób ze szczególnymi potrzebami w relacjach z urzędem administracji zostało zrealizowane w I kwartale 2023 r.

Ponadto aktualnie pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości uczestniczą w bezpłatnych szkoleniach realizowanych w ramach projektu: pt. „Przyjazny urząd – szkolenia z zakresu dostępności cyfrowej” dla osób prowadzących strony internetowe urzędów, w tym dla redaktorów merytorycznych i redaktorów technicznych na dwóch poziomach: podstawowym i zaawansowanym oraz pt. „Procedury bez barier” – szkolenia z zakresu zatrudniania osób ze szczególnymi potrzebami, dla członków korpusy służb cywilnej, którzy do tej pory nie uczestniczyli w szkoleniach realizowanych w ramach przedmiotowego projektu. Ww. projekty realizowane są w związku z rządowym Programem Dostępność Plus.

W kolejnych latach, wskazanych w Planie działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości, w miarę przyznawanych środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, w planach szkoleń uwzględniane będą kolejne tematy z zakresu szeroko rozumianej dostępności.

Ponadto umowy zawierane na organizację szkoleń zewnętrznych dla pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości zawierały klauzulę dot. stosowania postanowień art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) lub dostępu alternatywnego.

Biuro Dyrektora Generalnego, podczas realizowanych działań związanych z realizacją szkoleń zamkniętych dla pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości, do przygotowywanych zapytań ofertowych kierowanych do podmiotów szkoleniowych wskazuje na warunek zobowiązujący Wykonawcę szkolenia do stosowania podczas realizacji umowy na rzecz Zamawiającego postanowień art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), jeśli w trakcie realizacji umowy pojawi się potrzeba zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W przypadku braku takiej możliwości Wykonawca zobowiązany będzie do zapewnienia dostępu alternatywnego, w szczególności poprzez: zapewnienie osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub zapewnienie wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub wprowadzenie takiego wykonania przedmiotu zamówienia, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.

Biuro podjęło działania zmierzające do zapewnienia skutecznej komunikacji z niesłyszącymi pracownikami (Wydział-Archiwum Zakładowe) poprzez zakup usługi tłumaczenia języka migowego on-line. Umowa zostanie zawarta w kwietniu 2023 r.

W okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. do Biura Dyrektora Generalnego, do Wydziału Zarządzania Zasobami Ludzkimi wpłynęły dwa wnioski o zapewnienie dostępności w zakresie:

- 1) posiłku bezglutenowego dla pracownika uczestniczącego w szkoleniu zamkniętym, realizowanym w ramach Planu szkoleń (potrzeba została zapewniona przez organizatora szkolenia);
- 2) dostępu do windy w budynku, jeśli sala szkoleniowa oraz pozostałe miejsca z których będą korzystać uczestnicy nie znajdują się na parterze, dla jednego pracownika uczestniczącego w szkoleniu zamkniętym (potrzeba została uwzględniona w treści umowy o szkolenie oraz została zapewniona przez organizatora szkolenia).

Biuro Finansów, które jest odpowiedzialne za zabezpieczenie środków na wniosek właściwej komórki merytorycznej we wdrożeniu i realizacji zadań wskazanych w Planie

działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025 w poz. 11 tj. *Dostosowanie obiektów i usług świadczonych przez Ministerstwo co najmniej do minimalnych wymogów w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej na podstawie wyników uzyskanych z dokonanej samooceny lub zaleceń i rekomendacji wynikających z zewnętrznego audytu dostępności informacyjno-komunikacyjnej* 13 - *Dostosowanie obiektów administrowanych przez Ministerstwo co najmniej do minimalnych wymogów w zakresie dostępności architektonicznej (m.in. poprzez: zapewnianie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynkach administrowanych przez Ministerstwo, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy; zapewnianie obsługi osób głuchych, słabosłyszących i niedosłyszących)* i 15 - *Zlecenie przeprowadzenia zewnętrznych, profesjonalnych audytów dostępności w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej,* realizuje wskazane zadania na bieżąco.

Zadanie wskazane w pozycji nr 14 Planu tj. *Uwzględnianie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnością), wymogów dostępności oraz zasad uniwersalnego projektowania w bieżącej, prowadzonej i planowanej działalności (w tym w zakresie inwestycji i remontów) oraz przy realizacji lub zleceniu do realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych* jest realizowane na bieżąco - w treściach umów, w zakresie zamówień publicznych, wprowadzane są warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem minimalnych wymagań wskazanych w art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Biuro Bezpieczeństwa - Biura Przepustek znajdujące się w obiektach Ministerstwa Sprawiedliwości zlokalizowanych przy ul. Chopina 1, ul. Zwycięzców 34, ul. Koszykowej 6, Al. Róż 2 wyposażono w pętle indukcyjne.

W kwestii zapewnienia bezprzewodowego dostępu do internetu, pozwalającego osobom ze szczególnymi potrzebami na komunikowanie się w biurze przepustek, nadal trwają konsultacje z Departamentem Informatyzacji i Rejestrów Sądowych w zakresie możliwości wyposażenia wskazanych pomieszczeń w odpowiednie urządzenia i sprzęt.

Dodatkowo pracownicy recepcji zostali przeszkoleni i wyposażeni w odpowiednie poradniki z zakresu sposobu współpracy z osobami ze szczególnymi potrzebami, przybywającymi do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Biuro Krajowego Rejestru Karnego w ramach projektu pn. „Budowa systemu informatycznego Krajowego Rejestru Karnego wraz ze zmianami organizacyjnymi i legislacyjnymi – KRK 2.0” kontynuowane są prace nad budową nowej e-usługi uzyskiwania informacji z Krajowego Rejestru Karnego, wytwarzanej zgodnie z wymaganiami na podstawie obowiązujących przepisów prawa standardami Web Content Accessibility Guideline (WCAG) 2.1. Nowa usługa zastąpi dotychczas funkcjonującą usługę eKRK. Przewidywany termin zakończenia prac projektowych planowany jest na III kwartał 2023 r.

W okresie sprawozdawczym (od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r.) Biuro zapewniło następujący dostęp alternatywny:

1) wsparcie udzielone interesantowi przez inną osobę (obsługa):

- z uwagi na specyfikę ostatniego okresu 50% obsługiwanych petentów to obcokrajowcy mający trudności w wypełnieniu wniosków – wsparcie obsługi 40% obsługowanych;

2) wsparcie technologiczne:

- afils (ilość osób podana na podstawie zasygnalizowania wykorzystania urządzenia) – 25 osób,

- telefony komórkowe – translator - 251 osób;

3) inny sposób udzielania pomocy:

- osoby z dziećmi obsługiwane poza kolejnością – 70 osób,

- osoby ze szczególnymi potrzebami (obsłużenie klienta bez konieczności podchodzenia do stanowiska) – 40 osób.

Załącznik nr 1 - uzupełniona przez Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego tabela dotycząca realizacji Planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025.

Biuro Administracyjne poinformowało, iż we wszystkich budynkach Ministerstwa Sprawiedliwości zostały zrealizowane zalecenia dotyczące kontrastowego oznaczenia szczytu i podstawy schodów. Zakupiono i przekazano do punktów obsługi klientów oraz do sal konferencyjnych pętle indukcyjne, oznakowano toalety dla osób z niepełnosprawnościami oraz zamontowano w nich system sygnalizacji przywoławczej.

Obecnie - w trakcie wymiany trzech sztuk wind w budynku przy ul. Chopina 1, które po wymianie będą dostosowane do osób z niepełnosprawnościami, a w budynku przy ul. Koszykowej 6 prowadzony jest montaż, na schodach zewnętrznych, szyn dostosowanych do wózków inwalidzkich.

W budynku przy Al. Ujazdowskich 11 zaplanowano do realizacji udogodnienia, polegające na wykonaniu podjazdu dla osób na wózkach inwalidzkich oraz ustawieniu tablicy informacyjnej, które w znacznym stopniu zwiększą dostępności do Biura Przepustek i Biura Podawczego od strony dziedzińca. Warunkiem realizacji tych prac jest uzyskanie zgody konserwatora zabytków, pozwolenia na budowę oraz pozyskanie środków finansowych.

Należy również dodać, że zgodnie z deklaracją dostępności która jest zamieszczona na stronie internetowej ministerstwa, znajduje się informacja o utrudnionym dostępie do Biura Przepustek i Biura Podawczego oraz o możliwości skorzystania ze wsparcia i asysty pracownika ministerstwa, tzw. dostęp alternatywny.

Załącznik nr 2 - tabela z informacją o sposobie i terminach wykonania zaleceń wraz ze wskazaniem w niej osób odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań.

Departament Zawodów Prawniczych - odpowiedzialny jest m.in. za organizację i przeprowadzenie egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze (adwokacką, radcowską, notarialną i komorniczą) oraz egzaminów zawodowych (adwokackiego, radcowskiego, notarialnego i komorniczego). Przystępujące do tych egzaminów osoby z

niepełnosprawnościami miały możliwość skorzystania z udogodnień przewidzianych przepisami prawa, tj. z możliwości przedłużenia czasu rozwiązywania zestawu pytań testowych o połowę – w przypadku egzaminów wstępnych oraz z możliwości wydłużenia o połowę czasu trwania każdej części egzaminu zawodowego.

Ponadto, informacje o udogodnieniach dla kandydatów będących osobami niepełnosprawnymi są corocznie zawarte w ogłoszeniach o egzaminach wstępnych na aplikacje prawnicze oraz w ogłoszeniach o egzaminach zawodowych tak, aby osoby ze szczególnymi potrzebami miały świadomość możliwości skorzystania z udogodnień oraz mogły na czas przygotować wymaganą przepisami dokumentację medyczną (w ogłoszeniu zamieszczany jest wykaz załączników koniecznych do złożenia wraz z wnioskiem).

Departament Zawodów Prawniczych realizuje także wnioski składane przez osoby z niepełnosprawnościami do przewodniczących komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy wstępne i zawodowe o zapewnienie dodatkowych udogodnień podczas egzaminów, np.: przygotowuje materiały egzaminacyjne w powiększonej czcionce.

Podsumowując, w przypadku egzaminów wstępnych w 2022 r., **22 kandydatów** będących osobami niepełnosprawnymi uzyskało zgodę na przedłużenie o połowę czasu na rozwiązywanie zestawu pytań testowych, dla jednego kandydata przygotowany i wydrukowany został test i karta odpowiedzi o wielkości czcionki „16”, a jeden kandydat miał zapewnioną asystę przy wypełnianiu karty odpowiedzi.

W przypadku egzaminów zawodowych w 2022 r., **27 zdających** skorzystało z uprawnienia do wydłużenia czasu trwania każdej z części egzaminów, a jedna z tych osób, będąca osobą niewidomą, złożyła wniosek o specjalne udogodnienia, niwelujące ograniczenia wynikające z niepełnosprawności i korzystała ze specjalnego oprogramowania, umożliwiającego odczyt dźwięku. Dla zdającego tego przygotowano zadania w wersji elektronicznej.

W przypadku egzaminów zawodowych w 2023 r. (egzamin adwokacki i egzamin radcowski zostały wyznaczone w terminie 25-28 kwietnia 2023 r.), do 4 kwietnia 2023 r. **27 zdających** złożyło wniosek o skorzystanie z uprawnienia do wydłużenia czasu trwania każdej z części egzaminów. W stosunku do jednej osoby niedowidzącej wydrukowane zostały zadania

sporządzone powiększoną czcionką, a dla jednej osoby niewidomej zadania w wersji elektronicznej, które będą rozwiązywane przy użyciu ww. oprogramowania specjalnego.

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji poinformował, iż w ramach przeprowadzanych naborów zewnętrznych zarówno na wolne stanowiska w korpusie Służby Cywilnej jak i stanowiska pomocnicze, zamieszczane zostały informacje o pierwszeństwie ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Łącznie w 2022 przeprowadzono nabory na 3 wolne stanowiska w korpusie Służby Cywilnej, w I kwartale 2023 roku 2 nabory na wolne stanowiska w korpusie Służby Cywilnej oraz 1 na stanowisko pomocnicze.

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich w ramach zadań komórki wewnętrznej Departamentu - Wydziału Międzynarodowych Postępowań Rodzinnych - prowadzona jest strona internetowa <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci>

Wdrożenie ww. strony oraz jej administrowanie jest realizowane we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (dalej „KPRM”), uprzednio Ministerstwo Cyfryzacji.

Treści zamieszczone na stronie w ramach samooceny oraz w oparciu o wytyczne w tym zakresie zaczerpnięte, m.in. ze szkoleń realizowanych przez KPRM, systematycznie dostosowywane są do wymagań dotyczących dostępności cyfrowej, w przypadku stwierdzenia możliwości jeszcze lepszego zapewnienia dostępności niż uprzednio. Na stronie tej została opublikowana (w porozumieniu z KPRM) deklaracja dostępności cyfrowej.

Nie odnotowano zgłoszeń od obywateli w zakresie konieczności zapewnienia dostępu alternatywnego, tym niemniej jednak Wydział Międzynarodowych Postępowań Rodzinnych Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich pozostaje w stałej gotowości do udzielenia takowego, w sytuacji tego wymagającej, np. pobranie wniosku ze strony www i przesłanie go w formie emailowej bądź pocztą tradycyjną do wnioskodawcy, wymiana korespondencji w sposób tradycyjny dla osób, które nie posługują się komunikacją elektroniczną, itp.

W ramach zadań Zespołu do spraw Pomocy Pokrzywdzonym Departamentu Spraw Rodziny i Nieletnich prowadzona jest strona internetowa „Przeciwdziałanie przemocy domowej” <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/przeciwdzialanie-przemocy-domowej>, na której publikowane są na bieżąco informacje dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Departament Prawa Administracyjnego uczestniczy w realizacji zadania określonego w pkt. 14 tj. *Uwzględnianie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnością), wymogów dostępności oraz zasad uniwersalnego projektowania w bieżącej, prowadzonej i planowanej działalności (w tym w zakresie inwestycji i remontów) oraz przy realizacji lub zlecaniu do realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych „Planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025”* – w ramach realizacji tego zadania Departament Prawa Administracyjnego uwzględnia zasady dostępności oraz potrzeby osób z niepełnosprawnością przy organizowaniu spotkań, konferencji oraz innych wydarzeń.

Departament Nadzoru Administracyjnego w ramach projektu pt. Wdrożenie standardów i procedur obsługi interesanta w sądownictwie powszechnym realizowanego przez Departament, w dniu 15 stycznia 2021 r. został uruchomiony portal wsoi.ms.gov.pl. Portal jest przeznaczony dla interesantów sądów oraz pracowników sądów powszechnych, dotyczy standardów i procedur obsługi interesanta.

Ważnym elementem realizacji projektu Wdrożenie standardów i procedur obsługi interesanta w sądownictwie powszechnym było usprawnienie komunikacji z interesantem, szczególnie z interesantem z niepełnosprawnościami, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej portalu wsoi.ms.gov.pl katalogu usług wraz z kartami usług w tym wzorów załączników (wzorów wniosków, pozwów dotyczących najczęstszych spraw z obszaru prawa cywilnego, karnego, rodzinnego i nieletnich, pracy i ubezpieczeń społecznych) dostępnych w wersji edytowalnej dla interesantów sądów rejonowych, okręgowych, apelacyjnych. Na stronie ww. portalu można używać standardowych skrótów klawiaturowych, nawigować po stronie bez użycia myszki, korzystać z możliwości powiększania strony i zwiększania kontrastu.

Dokonano samooceny w kontekście dostosowania portalu wsoi.ms.gov.pl do standardów WCAG 2.0, co jest zgodne z **pkt 7 Planu** tj. *Dokonanie samooceny w kontekście dostosowania stron internetowych i aplikacji mobilnych administrowanych przez Ministerstwo do minimalnych wymagań dotyczących dostępności cyfrowej*

Dokonano przeglądu i uzupełnienia deklaracji dostępności zamieszczonej na portalu wsoi.ms.gov.pl, ostatni przegląd przeprowadzono w dniu 14 kwietnia 2023 r., co jest zgodne z **pkt 9 Planu** - *Przegląd i aktualizacja deklaracji dostępności cyfrowych (działania dostosowawcze)*

Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych zrealizował następujące zadania ujęte w Planie działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025:

1. Pkt. 15 - Zlecenie przeprowadzenia zewnętrznych, profesjonalnych audytów dostępności w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

a. Przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia na audyt Audyt bezpieczeństwa systemu KRZ i dostępności cyfrowej (WCAG),

b. Podpisano umowę z wykonawcą i prace audytowe rozpoczęto w grudniu 2022 r.

2. Pkt. 16 - Stopniowe wdrażanie rekomendacji z wewnętrznych samoocen dostępności (dokonanych w obszarze dostępności: architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej) oraz stopniowe wdrażanie rekomendacji i zaleceń wynikających z profesjonalnych audytów dostępności.

a. Wdrożono modyfikacje serwisu internetowego EKW (Elektroniczne Księgi Wieczyste), udostępnionego na stronie internetowej <https://ekw.ms.gov.pl/>, wynikające z zaleceń audytorów wskazanych w „Raporcie z monitoringu” w wyniku audytu dostępności cyfrowej przeprowadzonego na zlecenie KPRM, zaplanowanych do realizacji na rok 2022.

b. Wdrożono w roku 2022 modyfikacje systemu eKRS wynikające z zaleceń Audytu bezpieczeństwa i dostępności cyfrowej (WCAG) przeprowadzonego przez zewnętrzną firmę w roku 2021 r.

Ponadto pracownicy Centralnej Informacji o Zastawach Rejestrowych, Krajowego Rejestru Sądowego Oraz Ksiąg Wieczystych, którzy pracują w Punkcie Obsługi Klienta, w dniu 29 marca br. odbyli szkolenie nt. Potrzeby i oczekiwania osób ze szczególnymi potrzebami w relacjach z urzędem administracji.

Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych w zakresie „Dostępności cyfrowej” zostały zrealizowane dla zewnętrznej strony portalu e-nominacje, tj.:

w 2021 roku:

- wykonano samoocenę w kontekście dostosowania strony internetowej do minimalnych wymagań dotyczących dostępności cyfrowej celem sporządzenia deklaracji dostępności,
- sporządzono i opublikowano deklarację dostępności w portalu e-nominacje: <https://enominacja.ms.gov.pl/portal/login/APP/connector/0/63/href/deklaracja.html> zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych;

w 2022 roku:

- wykonano przegląd i aktualizację treści deklaracji dostępności cyfrowej opublikowanej w portalu e-nominacje do 31 marca 2022 roku;

w 2023 roku:

- wykonano kolejny przegląd i aktualizację treści deklaracji dostępności cyfrowej opublikowanej w portalu e-nominacje do 31 marca 2023 roku,
- zostanie podjęta analiza zmian, które weszły w życie 17 kwietnia 2023 r. w związku z ogłoszoną ustawą z dnia 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy – Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2023, poz. 511) oraz mogą mieć wpływ na konieczność

wykonania ponownego przeglądu i ewentualnej zmiany treści deklaracji dostępności cyfrowej w portalu e-nominacje.

Odnosząc się do pkt 2 dotyczącego wskazania innych działań i przedsięwzięć niż wymienione w Planie, które choćby w sposób pośredni oddziałują na sytuację osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnością) należy wskazać, że modyfikacje mające wpływ na poprawę dostępności cyfrowej portalu e-nominacje ww. systemu zostały przesunięte w planie z uwagi na konieczność ponownej analizy zmian, które weszły w życie 17 kwietnia 2023 r. w związku z ogłoszoną ustawą z dnia 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy – Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2023, poz. 511). Ponadto modyfikacje będą mogły zostać realizowane po zaplanowaniu i otrzymaniu środków na pokrycie kosztów zmian.

Pracownicy tut. Departamentu odpowiedzialni za administrowanie biznesowe systemu teleinformatycznego MS-WF Workflow i zewnętrznej strony portalu e-nominacje, w ramach doskonalenia wiedzy na temat dostępności cyfrowej, w 2022 roku uczestniczyli w bezpłatnych szkoleniach online zorganizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

W dniu 14 marca 2023 roku uczestniczyli online w kolejnym szkoleniu o nazwie: „Jak przygotować lub zaktualizować deklarację dostępności”. Planowany jest także udział w szkoleniach z zakresu tworzenia dostępnych cyfrowo treści i formularzy organizowanych w kwietniu i maju 2023 roku przez KPRM.

Ponadto w harmonogramie działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na rok 2023 przewidziano szkolenie pt. „Komunikacja w toku postępowania karnego i cywilnego z osobami z niepełnosprawnością oraz respektowanie ich praw”, którego celem jest m.in. zapewnienie wszystkim obywatelom równego dostępu do szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości, a także równoprawnego traktowania osób z niepełnosprawnościami w toku postępowania sądowego. Adresatami ww. szkolenia są sędziowie, asesory sądowi, referendarze sądowi, asystenci sędziego, urzędnicy sądów powszechnych, prokuratorzy, asesory prokuratury, asystenci prokuratorów, urzędnicy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Przewidywana liczba miejsc wynosi 50, jednak w przypadku zwiększonego zainteresowania szkoleniem, zostanie rozważona organizacja jego kolejnej edycji.

Departament Funduszu Sprawiedliwości realizuje swoje zadania między innymi poprzez udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym w zakresie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Podmioty, które uzyskały dotację na realizację zadań, tworzą ogólnopolską Sieć Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą. Pomoc można uzyskać w jednym z 305 miejsc świadczenia pomocy ulokowanych na terenie całego kraju.

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią odsetek osób pokrzywdzonych przestępstwem, dlatego część z miejsc świadczenia pomocy (wszystkie Okręgowe Ośrodki oraz wybrane Lokalne Punkty) zapewniają im dogodny dojazd środkami transportu publicznego, a także są zlokalizowane na parterze bądź w budynku wyposażonym w windę. Miejsca świadczenia pomocy dostępne dla osób z niepełnosprawnościami zostały zaznaczone na mapie znajdującej się na stronie Funduszu Sprawiedliwości:

<https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl/pl/znajdz-osrodek-pomocy/>

Pomoc osób pierwszego kontaktu oraz specjalistów może być udzielana zarówno podczas spotkań bezpośrednich jak i za pośrednictwem środków komunikacji na odległość. Osoby pokrzywdzone, świadkowie oraz osoby im najbliższe mają możliwość złożenia wniosku o udzielenie pomocy za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej. W sytuacjach nadzwyczajnych możliwe są też wizyty specjalistów: prawników i psychologów zatrudnionych w danej organizacji w miejscu zamieszkania osoby pokrzywdzonej przestępstwem, która z różnych względów, również posiadanych niepełnosprawności, nie może zostać zrealizowana stacjonarnie.

W każdym punkcie pomocy osoba pokrzywdzona przestępstwem oraz świadek przestępstwa mają prawo do skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika w trakcie udzielania pomocy prawnej lub psychologicznej.

Dodatkowo w ramach realizacji zadań ze środków Funduszu Sprawiedliwości funkcjonuje ogólnokrajowa i całodobowa telefoniczna Linia Pomocy Pokrzywdzonym (numer telefonu: +48 222 309 900, adres e-mail: info@numeros.pl). Dzięki infolinii w szybki i anonimowy sposób można uzyskać poradę psychologiczną i prawną oraz umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Porady prawne i psychologiczne są udzielane drogą mailową, w przypadku gdy udzielanie porad drogą telefoniczną byłoby

trudne lub niemożliwe i wpłynąć na utrudnioną komunikację telefoniczną (dla osób przebywających poza granicami kraju oraz dla osób z niepełnosprawnością). Prowadzenie poradnictwa (w tym w języku migowym) odbywa się również z wykorzystaniem komunikatora internetowego umożliwiającego wideorozmowę.

Departament Budżetu i Efektywności Finansowej informuje, że liczba przypadków zastosowania w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. w sądach powszechnych dostępu alternatywnego, o którym mowa w art. 7 ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062) wyniosła **3033**.

Należy zwrócić uwagę, że nie wszystkie przypadki udzielenia pomocy/dostępu alternatywnego osobom ze szczególnymi potrzebami przez pracowników sądów były zgłaszane i rejestrowane. Z uzyskanych informacji wynika, że pracownicy sądów na bieżąco zapewniają osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcie innej osoby oraz wsparcie techniczne, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i nie zawsze ten fakt jest rejestrowany. Ponadto, sądy powszechne są w znacznym stopniu przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, które korzystają z tych udogodnień (pętle indukcyjne, tablice tyflograficzne, lupy) i nie powiadamiają pracowników o posiadanych orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności, a tym samym nie jest możliwe dokładne zweryfikowanie ilości osób korzystających z dostępu alternatywnego.

Dodatkowo, zgodnie z pkt 14 Planu tj. *Uwzględnianie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnością), wymogów dostępności oraz zasad uniwersalnego projektowania w bieżącej, prowadzonej i planowanej działalności (w tym w zakresie inwestycji i remontów) oraz przy realizacji lub zlecaniu do realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych w wytycznych do projektowania budynków dla sądów powszechnych* w pkt 1.1.3 znajduje się zapis, który mówi że *budynki sądów należy projektować w taki sposób, aby mogły być użytkowane przez osoby w każdym wieku z różnym stopniem sprawności przy uwzględnionych czynnikach związanych ze zdolnością poruszania się, widzenia, słyszenia i pojmowania* – zgodnie z przepisami ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Pracownicy DBiEF weryfikują dokumentacje projektowe sporządzane dla nowych inwestycji (budowa nowego budynku sądu lub przebudowa budynku istniejącego) m.in. pod kątem zapewnienia osobom z niepełnosprawnością dostępu architektonicznego oraz informacyjno-komunikacyjnego. Ponadto, każdy projekt

budowlany przed wydaniem pozwolenia na budowę jest szczegółowo badany pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami, w szczególności z ustawą prawo budowlane, którego zapisy w art. 5 ust. 1 pkt 4 i w art. 34 ust. 2 odnoszą się do osób z niepełnosprawnościami.

Prace remontowe w budynkach istniejących w znacznej mierze polegają na likwidacji barier architektonicznych i informacyjnych.

Departament Strategii i Funduszy Europejskich będzie kontynuować prace zmierzające do rozwoju portalu Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości w celu jego odpowiedniego dostosowania do wymogów ustawy o dostępności cyfrowej.

Załącznik nr 1 - uzupełniona przez Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego tabela dotycząca realizacji Planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności w Ministerstwie Sprawiedliwości na lata 2021-2025.

Załącznik nr 2 - tabela z informacją o sposobie i terminach wykonania zaleceń wraz ze wskazaniem w niej osób odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań.